

ת"פ 9930/04/17 - מדינת ישראל נגד פלוני

בית משפט השלום בתל אביב - יפו
ת"פ 9930-04-17 מדינת ישראל נ' פלוני(אסיר)

לפני כבוד השופט איתן קורנהאוזר
המאשימה מדינת ישראל
ע"י ב"כ עו"ד שיר בן דוד
נגד
הנאשמים פלוני
ע"י ב"כ עו"ד דן באומן

גזר דין

רקע

1. הנאשם הורשע על יסוד הודאתו בכתב אישום מתוקן בת"פ 9930-04-17 (להלן: "**התיק העיקרי**"), בתום שמיעת פרשת תביעה ולאחר מתן החלטה הדוחה טענת זוטא, בעבירות הבאות:

16 עבירות קבלת דבר במרמה - לפי סעיף 415 רישא לחוק העונשין, תשל"ז-1977 (להלן: "**חוק העונשין**"); 13 עבירות התחזות כאדם אחר - לפי סעיף 441 לחוק העונשין; 4 עבירות ניסיון לקבלת דבר במרמה - לפי סעיף 415 רישא בצירוף סעיף 25 לחוק העונשין.

בנוסף, לאחר הרשעתו, צירף הנאשם להליך העיקרי 3 תיקים נוספים (להלן במאוחד: "**תיקי הצירוף**"):

ת"פ 59743-01-18 (שלום באר שבע), בו הורשע הנאשם על יסוד הודאתו ב-4 עבירות קבלת דבר במרמה - לפי סעיף 415 רישא לחוק העונשין.

ת"פ 70784-12-20 (שלום טבריה), בו הורשע הנאשם על יסוד הודאתו בעבירות הבאות: התחזות לאדם אחר - לפי סעיף 441 רישא לחוק העונשין; קבלת דבר במרמה - לפי סעיף 415 רישא לחוק העונשין, ועבירת ניסיון לקבלת דבר במרמה - לפי סעיף 415 רישא בצירוף סעיף 25 לחוק העונשין.

ת"פ 21514-01-21 (שלום ירושלים), בו הנאשם הורשע על יסוד הודאתו בעבירות הבאות: 18 עבירות קבלת דבר במרמה - לפי סעיף 415 רישא לחוק העונשין; עבירת קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות - לפי סעיף 415 סיפא לחוק העונשין; 2 עבירות התחזות כאדם אחר - לפי סעיף 441 לחוק העונשין; 4 עבירות ניסיון לקבלת דבר במרמה - לפי סעיף 415 רישא בצירוף סעיף 25 לחוק העונשין; עבירת גניבה - לפי סעיף 383(א)(1) לחוק העונשין; עבירת זיוף מסמך בכוונה לקבל באמצעותו דבר - לפי סעיף 418 לחוק העונשין, ועבירת שימוש במסמך מזויף - לפי סעיף 420

לחוק העונשין.

תמצית עובדות התיק העיקרי

2. מעובדות כתב האישום בתיק העיקרי, המונה 20 אישומים, עולה כי הנאשם הגה תכנית עבריינית בכוונה להונות ולקבל במרמה סכומי כסף ומוצרים שונים. במסגרת תכנית זו, נהג הנאשם לפנות בשיחות טלפון לאזרחים שונים אשר עסקו במכירת תכשיטים או פרסמו מוצרים שונים למכירה, ולרכוש את אמונם בדרך של התחזות לבעלי מקצוע שונים (רופא בכיר, עורך דין, איש צבא וכדומה). הנאשם הציג מצגי שווא לפיהם את התמורה עבור הרכישה יעביר למוכר בשלב מאוחר יותר, וזאת מבלי שהיה בכוונתו לעשות כן. במהלך ביצוע העבירות, השתמש הנאשם בשירותיהם של נהגי מוניות אשר אספו עבורו את המוצרים השונים מהמתלוננים והעבירו אותם בהמשך לנאשם או למי מטעמו. הנאשם החזיק במספר כרטיסי "סים" למכשירי טלפון ניידים, אותם נהג להחליף באופן תדיר לבל יתגלו מעשי ההונאה ועל מנת שלא ניתן יהיה לאתרם. מרבית כרטיסי ה"סים" בהם הצטייד הנאשם לצורך התכנית העבריינית היו כרטיסים מסוג PREPAID, שהינם כרטיסים המשולמים מראש לקבלת שירותי תקשורת, מבלי שניתן להתחקות אחר זהות המשתמש בהם.

באמצעות תכנית זו, קיבל הנאשם במרמה ותוך התחזות לאחר מוצרים שונים כגון תכשיטים, טלפונים ניידים, מחשב, בשווי כולל של כ- 152,150 ₪ מ-16 מתלוננים שונים, בפעולות שביצע בין חודש דצמבר 2015 ועד לחודש פברואר 2016. כמו כן, באמצעות התכנית ותוך התחזות לאחר, ניסה הנאשם לקבל מ-4 מתלוננים נוספים תכשיטים שונים בשווי כולל של כ- 55,750 ₪.

תמצית עובדות ת"פ 59743-01-18 (שלום באר שבע)

3. במהלך חודש יולי 2016, בשני מקרים נפרדים, יצר הנאשם קשר עם אברך ועם מנהל ישיבה, הציג את עצמו בשם בדוי ורכש את אמונם תוך טענה כי בכוונתו להעביר להם סכומי כסף משמעותיים ביותר, של עשרות אלפי שקלים, לצרכים שונים כגון תרומה לכולל, למנהל הישיבה, לבנו של האברך ועוד. בעקבות כך ולבקשת שווא של הנאשם, העביר האברך סך של 2,750 ₪ עבור אישה חולה, סכום אשר הגיע לידי הנאשם, ובהמשך העביר סכום של 1,500 ₪ אשר הגיע אף הוא לידי הנאשם. בנוסף, מנהל הישיבה העביר סך של 5,830 ₪ לחשבון בנק מסוים, סכום אשר עבר בהמשך לידי הנאשם, לבקשתו לשם שירותים רפואיים עבור אישה חולה, ובהמשך העביר סכום של 1,770 ₪ עבור אותה מטרה, סכום אשר עבר בהמשך לידי הנאשם.

תמצית עובדות ת"פ 70784-12-20 (שלום טבריה)

4. ביום 23.1.2018 התקשר הנאשם למתלון, התחזה לנדבן אמריקאי וביקש במרמה סך של 4,500 ש"ח עבור שיש למצבת אביו, כשהוא טוען במרמה כי בכוונתו לתרום לעילוי נשמת אביו סך של 50,000 דולר. למחרת, מסרו ילדיו של המתלון סך של 4,500 ₪ לשליחו של הנאשם אשר הגיע לביתם.

במהלך חודש פברואר 2018 התקשר הנאשם למתלוננת, התחזה לאחר וביקש במרמה עמלה ושכר טרחה עבור טיפול בהעברת כספי תרומה אותם ביקש לכאורה לתרום לבית הכנסת בו בן זוגה של המתלוננת אסף תרומות. במהלך אותו

חודש, העבירה המתלוננת לנאשם ב-6 הזדמנויות שונות סך כולל של 17,270 ₪.

במהלך חודש מרץ 2018 התקשר הנאשם למתלונן נוסף, התחזה לאחר וביקש במרמה החזר עמלה בנקאית אותה יצטרך לשלם עבור טיפול בהעברת כספי תרומה אותם ביקש לכאורה להעביר לו. ביום 28.2.2018 העביר בנו של המתלונן הנוסף סך של 2,650 ₪ לנאשם. הנאשם ביקש ממנו להעביר סך נוסף של 2,750 ₪ אך בנו של המתלונן נמנע מהעברת כספים נוספים.

תמצית עובדות ת"פ 21514-01-21 (שלום ירושלים)

5. מעובדות כתב האישום המונה 20 אישומים, עולה כי עובר ליום 14.8.2019 גמלה בלבו של הנאשם החלטה ליטול במרמה כספים, בין היתר מסופרי סת"ם, גבאי בית כנסת, מנהלי ישיבות (להלן: "**אנשי דת**"), ומזכייני "מפעל הפיס" (להלן: "**הזכיינים**"). במסגרת תכניתו, איתר הנאשם את אנשי הדת, פנה אליהם בזהויות שונות והציג בפניהם מצגי שווא, כגון כוונה לרכוש מהם ספר תורה או תפילין, לתרום לבית הכנסת, לתרום לאדם נזקק ועוד. הנאשם טען כי בכוונתו לתרום סכומים נכבדים העומדים על עשרות אלפי שקלים ולמעלה מכך. בדרך זו רכש הנאשם את אמונם של אנשי הדת, וגרם להם להעביר לו סכומי כסף שונים, במזומן או בהעברות בנקאיות, תוך שטען כי סכומי הכסף יקוזזו מתוך התרומה שיעביר וזאת על אף שלא התכוון לעשות כן. במסגרת מצגי השווא לשם קבלת סכומי כסף מאנשי הדת, השתמש הנאשם בהנמקות כגון צורך בתשלום לבית חולים עבור אשתו המאושפזת, תשלום לאישה שבנה חולה, כספים לאישה נזקקת המצויה במצוקה כספית, סכום כסף עבור מכשור רפואי, טיפול במצבה של אביו ועוד. על סמך מצגי השווא שהציג הנאשם, העבירו לו אנשי הדת סכומי כסף שונים והנאשם נהג לנתק את הקשר איתם. לצורך קידום התכנית, רכש הנאשם עשרות כרטיסי סים במטרה להסוות את זהותו האמיתית וכדי למנוע מאנשי הדת לאתרו. במקביל, נהג הנאשם להגיע לחנויות/דוכני "מפעל הפיס" ולרכוש טפסי הגרלה. הנאשם הציג את עצמו בשם בדוי, רכש כרטיסי הגרלה בשווי אלפי שקלים וטען בפני הזכיינים כי ישלם על הכרטיסים במועד מאוחר, וזאת ביודעו כי אינו מתכוון לעשות כן. בסך הכל, קיבל הנאשם במרמה מ-24 מתלוננים סך של 203,100 ₪, החל מחודש אוגוסט 2019 ועד לדצמבר 2020 עת נעצר.

בשתי הזדמנויות שונות במהלך תקופה זו, ניסה הנאשם לקבל מ-2 מתלוננים סכומי כסף שונים אך ללא הצלחה.

בנוסף לאמור לעיל, במקרה מסוים גנב הנאשם פנקס המחאות וחזרת ממשרדי עמותה אליה הגיע והתחזה כאדם המעוניין לתרום לה כסף. בהמשך, זייף הנאשם שלוש המחאות וזייף את חתימת מורשי החתימה עליהם, זאת עבור רכישת כרטיסי הגרלה או כעירבון לתשלום עבורם. מדובר בהמחאות בסך כולל של כ-21,000 ₪.

התנהלות ההליך העיקרי

6. התמשכות ההליך בתיק העיקרי נבעה בעיקרה מהתנהלות הנאשם, כאשר רב הדיונים אליהם התייצב היו בעת שנמצא בחזקת שב"ס: כך, לאחר שתחילה הובא לבית המשפט על ידי שב"ס, הוצאו כנגדו מספר צווי הבאה החל משנת 2018 ועד לחזרתו לחזקת שב"ס בשנת 2019. בהמשך נשמעו עדים רבים, כאשר לגבי המתלוננים שזומנו וכן נהגי מוניות - לא ניתן להבין מחקירתם הנגדית מדוע התעקש הנאשם על זימונם, דבר שמצא משנה תוקף בכך שחלקם אף לא נשאל כל שאלה בחקירה נגדית. לאחר תום פרשת התביעה וכן שמיעת טענת הנאשם במסגרת "משפט זוטא", התקבלה החלטה הדוחה טענה זו. בעת מתן ההחלטה ביום 6.2.20, התייצב הנאשם לדיון בעצמו

לאחר ששחרר ממאסר, ובעקבות ההחלטה החליט להודות במיוחס לו. לבקשת הנאשם, נדחה הדיון על מנת לאפשר לו להפקיד בקופת בית המשפט פיצוי למתלוננים וכן להיערך לטיעונים לעונש, אך הנאשם חדל להתייצב לדיונים עד שנעצר לבסוף במסגרת התיק בבית משפט השלום בירושלים אותו צירף במסגרת הליך זה.

ראיות לעונש

7. מטעם המאשימה העידו שני מתלוננים והוגשו 6 תצהירי נפגעי עבירה.

המתלוננים העידו על מפח הנפש שנגרם להם, אכזבתם הקשה מאיבוד אמון באדם ומניצול הנאשם את רצונם לסייע לנזקקים. בנוסף, פירטו את הנזק שנגרם להם.

תצהירי נפגעי העבירה שהוגשו (1/ט), חשפו בעיקר את הפגיעה הכלכלית במתלוננים אשר נפגעו אף נפשית ממעשי הנאשם וביקשו פיצוי על הנזק שנגרם להם.

ב"כ הנאשם הגיש כראיה לעונש מסמכים רפואיים המפרטים את מצבו הרפואי המורכב של הנאשם (1/ט).

הצדדים הגישו פסיקה על מנת לתמוך בטיעוניהם לעונש.

תמצית טיעוני הצדדים

8. ב"כ המאשימה עמדה בטיעוניה על הערכים המוגנים אשר נפגעו כתוצאה מביצוע העבירות ועל מידת הפגיעה בהם. עוד התייחסה בטיעוניה לפרק הזמן הממושך בו נהג הנאשם לקבל מוצרים וכספים במרמה תוך תחכום רב, תכנון ומיומנות ברכישת אמון מתלוננים רבים אשר נפגעו מביצוע העבירות על ידו, וכן התייחסה לעובדה שלאחר הרשעתו המשיך בביצוע עבירות מרמה. לאור אופי השיטה בה פעל הנאשם בעבירות בהן הורשע בתיק העיקרי, עתרה ב"כ המאשימה לקביעת מתחם ענישה אחד עבור כלל אישומים אלה, הנע בין 3 ועד 6 שנות מאסר. אשר לתיקי הצירוף, טענה כי הנאשם פעל בהם בשיטה שונה מזו בה נקט בתיק העיקרי, שיטה הזוהי לכלל תיקי הצירוף ולכן ביקשה לקבוע מתחם ענישה אחד לכלל התיקים אותם צירף הנאשם, מתחם הנע בין 3.5 ועד 6.5 שנות מאסר.

ב"כ המאשימה התייחסה לעברו הפלילי של הנאשם, להתנהלות ההליך העיקרי ולמסוכנות הרבה אשר נשקפת מפני הנאשם כפי שניתן ללמוד מהתנהלותו לאחר הרשעתו. לגבי מצבו הרפואי של הנאשם, טענה ב"כ המאשימה כי מצבו לא מנע ממנו לבצע שוב ושוב עבירות מרמה כה חמורות כלפי מתלוננים רבים, אשר לא זכו לפיצוי כלשהו עד כה על אף הבטחת הנאשם לעשות כן. לצד זאת, טענה כי יש לזקוף לזכותו של הנאשם את הודייתו בתיקי הצירוף ואת החיסכון בזמן שיפוטי. לאור האמור, עתרה ב"כ המאשימה למקם את הנאשם בחלקו העליון של מתחמי הענישה ולהטיל עליו עונש מאסר אשר יחפוף בחלקו, להורות על הפעלת מאסר מותנה התלוי ועומד כנגדו, כך שירצה 8.5 שנות מאסר לצד מאסר על תנאי משמעותי. בנוסף, עתרה ב"כ המאשימה להשית על הנאשם פיצוי לכל מתלונן בגובה הסכום אותו קיבל ממנו במרמה, פיצוי לכל מתלונן אליו התחזה, וכן פיצוי לכל מתלונן ממנו ניסה הנאשם לקבל כספים במרמה.

9. ב"כ הנאשם טען כי יש לקבוע מתחם ענישה אחד לכל תיקיו של הנאשם, בהתחשב בכך שהעבירות בוצעו

באותה שיטת פעולה במשך תקופה של כ-5 שנים. לטענתו, על מתחם הענישה לעמוד על רף הנע בין 12 ועד 40 חודשי מאסר, זאת בהתחשב בערכים המוגנים אשר נפגעו מביצוע העבירות ולאור הרקע לביצוע. ב"כ הנאשם הדגיש בטיעונו כי הנאשם ביצע את העבירות על רקע התמכרותו להימורים ובשל חובות אותם צבר לגורמים עבריינים המנהלים משחקי הימורים. עוד הוסיף וטען, כי יש לזקוף לזכות הנאשם את הודאתו בכל המיוחס לו, קבלת אחריות, הבעת חרטה, ונסיבות חיים קשות. משקל משמעותי ביקש לתת למצבו הרפואי הקשה של הנאשם, אשר לטענתו אינו מותיר לו תוחלת חיים ארוכה. בהתחשב במכלול נסיבות אלה ובשים לב לעברו הפלילי של הנאשם, עתר ב"כ הנאשם למקם את עונשו במרכז מתחם הענישה. אשר לרכיב הפיצוי, טען כי לנאשם אין כל יכולת כלכלית לעמוד ברכיב זה.

10. הנאשם טען כי הסתבך במשך שנים עם גורמים עברייניים על רקע התמכרותו להימורים וחובות אותם צבר לגורמים אלו, בעקבות כך עזב את ביתו ואת ילדיו על מנת שלא יאתרו אותו ויפגעו בו. לטענתו, ננקטה כנגדו אלימות קשה מצד גורמים עברייניים על מנת ששייב להם את כספם, וזו הביאה אותו לבצע את העבירות בהן הורשע ועליהן הוא מביע כעת חרטה. בנוסף, פירט הנאשם את מצבו הרפואי הקשה וביקש להתחשב בו בקביעת תקופת מאסר. עוד הוסיף הנאשם, כי למרות שנכשל בעבר בניסיונות לטפל בבעיית התמכרותו להימורים, הוא חש בשלב זה מוכן לכך וביקש כי העונש שיוטל יכלול רכיב טיפולי.

דין והכרעה

מתחם העונש ההולם

11. הצדדים חלוקים ביחס לשאלה האם יש לקבוע מתחם ענישה אחד המתייחס לכל כתבי האישום בהם הורשע הנאשם, כפי שעתר ב"כ הנאשם, או האם יש לקבוע שני מתחמי ענישה בהתאם לאופי שיטת המרמה בה נקט הנאשם, כעתירתה של ב"כ המאשימה.

מבחן "הקשר ההדוק" (ראו: ע"פ 4910/13 **אחמד בני ג'אבר נ' מדינת ישראל** (29.10.2014)), בוחן את השאלה האם המעשים בהם הורשע הנאשם היו חלק ממסכת עבריינית אחת או רצף אחד של אירועים, באופן בו עבירות ביניהן נמצא קשר הדוק ייחשבו לאירוע אחד. יחד עם זאת, אין מדובר במונח קשיח אלא בבחינה הנגזרת מנסיבות המיוחדות של כל מקרה ומקרה, במיוחד במקרים בהם מדובר בפרשה פלילית רבת היקף:

"דומני כי לשאלה אימתי עסקינן באירוע אחד ואימתי במספר אירועים, כאשר עסקינן בפרשה פלילית רבת היקף, לא תיתכן "תשובת מחשב", והיא תלויה - גם בהגדרות המשוכללות ביותר - בנסיבות המקרה ובמבטו הכולל של בית המשפט על הפרשה. לשיקול הדעת נודע מקום מובהק, ובית המשפט ישקול אם צריך הוא להיכנס ל"פרטנות חשבונאית" או לקבוע שורה תחתונה ראויה"

(ד"פ 2999/16 **ערן מזרחי נ' מדינת ישראל**, פסקה כ"ז (22.5.2016)).

במקרה הנדון מדובר בארבעה כתבי אישום העוסקים בעיקר בעבירות קבלת דבר במרמה שביצע הנאשם במהלך פרק

זמן של כחמש שנים. אכן, ניתן לראות בעבירות שבוצעו לאורך שנים, כחלק מתכנית עבריינית אחת, כ"אירוע" המבסס מתחם ענישה אחד (ראו את עמדת כב' השופט סולברג בע"פ **ערן מזרחי נ' מדינת ישראל** (17.3.2016)(להלן: "**ענין מזרחי**"), שם מדובר היה בעבירות מרמה אשר בוצעו לאורך 5 שנים). יחד עם זאת, אופי התכנית העבריינית בה נקט הנאשם במקרים השונים, סוג המרמה ואופיה, אינם מאפשרים לקבל את הטענה כי מדובר ב"אירוע" אחד: בתיק העיקרי מדובר בפניות טלפוניות בלבד מצד הנאשם אל מתלוננים, אשר עסקו במכירת תכשיטים או פרסמו מוצרים שונים למכירה, תוך התחזות הנאשם לאנשי מקצוע שונים וקבלת מוצרים במרמה. לעומת זאת, בתיקי הצירוף מדובר בפניות אל אנשים בעלי רקע דומה, דתיים ברובם, תוך הזדהות הנאשם בשמות בדויים כאדם המעונין לתרום כספים או לרכוש פריט דת כגון ספר תורה או תפילין בסכומים נכבדים ביותר. הנאשם רכש את אמונם בדרך זו, אשר כללה לא פעם אף מפגשים, וקיבל לידיו סכומי כסף אותם ביקש במרמה עבור אישה במצוקה, ילד חולה, ציוד רפואי וכיוצא באלה.

בנסיבות שפורטו, לא ניתן לקבל את גישת ב"כ הנאשם כי די בכך שמדובר בעבירות מרמה והונאה, ללא קשר לפרמטרים של סוג נפגעי העבירה, אופן התכנון, שיטת המרמה, התמורה השונה ומועדים שונים (ראו את עמדת כב' השופט הנדל בע"פ 1082/14 **אשרף ג'סאר נ' מדינת ישראל** (23.7.2015)).

לפיכך, אני מקבל את עמדת ב"כ המאשימה וקובע כי יש לקבוע מתחם ענישה אחד לתיק העיקרי ומתחם ענישה נפרד לכל תיקי הצירוף במאוחד. בהתחשב בריבוי המקרים בהם הורשע הנאשם בכל אחד מכתבי האישום, רף המתחם יורכב מצירוף העונשים אותם ניתן להטיל בגין כל אחד מהמקרים (ראו: ע"פ 3614/14 **גיא פן נ' מדינת ישראל**, פסקאות 140-141 (29.6.2015)).

12. עבירות המרמה פוגעות בחופש הרצון, חופש הפעולה וחופש הבחירה של קורבן העבירה. עבירות אלו פוגעות בערכים מוגנים של כבוד האדם, רכוש, קניינו וכן באוטונומיה שלו, בכך שהטעיה ורמיה משבשות את יכולת המרומה לקבל החלטות רציונליות. בנוסף, עבירות המרמה עלולות לגרום לאדם לאבד את האמון בזולתו עד כדי פגיעה מורכבת וקשה בליכודות החברתית ובערבות ההדדית הנדרשות לשם קיומה של חברה:

"עבירות המרמה והזיוף פוגעות ביחסי האמון הבסיסיים בחברה הנחוצים לשם שגשוגה, ונדרשת החמרה בענישה בשל ביצוע עבירות אלו"

(רע"פ 8778/18 **צלאח שאויש נ' מדינת ישראל**, פסקה 12 (24.12.2018)).

את מידת הפגיעה בערכים המוגנים, יש לבחון בהתאם לנסיבותיו המשתנות של כל מקרה ומקרה, תוך מתן משקל משמעותי לנסיבות כשמדובר בעבירות המתאפיינות במנעד נסיבות רחב (ראו: ע"פ 1323/13 **רן חסן נ' מדינת ישראל**, פסקאות 8-9 (5.6.2013); ע"פ 1127/13 **עמאואל גברזי נ' מדינת ישראל**, פסקה 25 (15.1.2014)).

במקרה הנדון, ניתן לתהות כיצד זה נפלו כה רבים ברשתו ובמתקן שפתיו של הנאשם, כך שהפקידו בידיו הלא נאמנות סכומי כסף משמעותיים ורכוש רב ערך. מענה לכך נלמד מאופן פעולתו של הנאשם, תחכום, תעוזתו, עומק היכרותו את טבע האדם ודרך רכישת אמונו, כפי שעולה מעיון בעדויות שנשמעו בתיק העיקרי וכן מהעובדות בהן הודה במסגרת תיקי הצירוף.

13. במסגרת התיק העיקרי, הוציא הנאשם לפועל תכנית עבריינית במשך שלושה חודשים בכוונה להונות ולקבל במרמה מוצרים שונים, בהם תכשיטים. בדרך זו פגע הנאשם ב-16 מתלוננים שונים מהם קיבל במרמה רכוש בשווי כולל של 152,150 ₪, וכן ניסה לקבל במרמה רכוש בשווי כולל של 55,750 ₪ מ-4 מתלוננים נוספים. במסגרת קידום העבירות, הצטייד הנאשם בכרטיסי "סים" מסוג אשר יקשה להתחקות אחריהם, אותם נהג להחליף על מנת שלא ניתן יהיה לאתרו, וכן שלח נהגים לאיסוף הרכוש. דרך פעולת הנאשם היתה התחזות לבעל מקצוע לו סטטוס חברתי גבוה ואמין, כגון רופא בכיר או איש צבא. על מנת להבין את מידת התכנון המוקדם, התחכום והתעוזה, אפרט להלן מספר דוגמאות שעלו במהלך שמיעת הראיות ביחס לדרך פעולת הנאשם (ההדגשות אינן במקור):

התחזות לרופא

הנאשם התחזה לרופאים שונים בכך שמסר שמות רופאים, אשר חלקם נאלץ להתמודד בהמשך עם שיחות מצד מתלוננים שחשדו בהם כי הם אלה שביצעו את עבירות המרמה (ראו 13 אישומים בהם הורשע הנאשם בעבירת התחזות לאחר, וכן התייחסות מתלוננים בעמ' 97 ש-18-22, עמ' 109 ש-16-18, עמ' 114 ש-6-11 לפרוט'). הנאשם התחזה לרופאים תוך יצירת מצגי שווא התומכים בהתחזות זו, כפי שניתן ללמוד מעדויות מתלוננים:

"התקשר אליי בחור, רופא בשם ד"ר ברברמן בבוקר שעוד הייתי יושן, הוא אמר שהוא צריך תכשיטים, שיש לאשתו יום הולדת והוא צריך דחוף תכשיטים ויש לו יום עמוס..."

שכל שיחה היה צפצופים ברקע של בית חולים, כאילו אומר לי שהוא נכנס לניתוח וידבר איתי בעוד שעה וברקע שומע צפצופים של מכשיר, בקיצר שיחק את המשחק ונתן לי להאמין... אמר שיש לו מישהי שיוצאת, הוא היה בבית חולים הלל יפה כמה שזכור לי, שיש מישהו שיוצאת עם צילומים משם לבית חולים אחר והיא תעבור דרכי ותיתן לי את הכסף (עמ' 80 ש-11-25 לפרוט').

"הוא הציג את עצמו בשם ד"ר פלדמן, סגן מנהל בית חולים ברזילי באשקלון. אמר לי שהוא מעוניין בצמיד שפרסמתי ויש לו חברה שעובדת כרופאה במרכז חורב והוא ישלח מונית שתאסוף את זה אליה" (עמ' 96 ש-31-33 לפרוט').

"התקשר בן אדם הציג עצמו כד"ר באלי, תוך כדי שבשיחות הטלפון הוא מציג מצג גם כלפי וגם בסיטואציה עצמה, כל מיני מונחים של רופאים... אמרתי לו מצוין אני עכשיו בעבודה בוא בערב, הוא אמר לי אני לא יכול אני עובד בברזילי אבל אני אשלח עכשיו את אחד המתמחים שלי" (עמ' 113 ש-8-12 לפרוט').

"הציג עצמו בתור מנהל מחלקה בבלינסון... מדובר בד"ר וייס יוסף. ברקע שמעתי קולות של 'ד"ר צריכים אותך בוא'"
(עמ' 124 ש-26 - עמ' 125 ש-2 לפרוט').

הנאשם טרח והציב תמונה מתאימה בישומון "ווטסאפ" (עמ' 97 ש-9-11 לפרוט'), ואף השלים את מצג השווא בפני נהגי מוניות שנשלחו להביא אליו את הרכוש אל בתי חולים (עמ' 78 ש-25, עמ' 84 ש-7-8 לפרוט').

התחזות לקצין צה"ל

הנאשם עשה שימוש במונחים ובפרטים שונים לביסוס דמותו כקצין צה"ל:

"יום למחרת בבוקר מצאתי את עצמי נוסע, מקפיץ את הבת שלי לבסיס אשדוד... והוא התקשר אלי לאוטו... אמר לי שהוא נמצא בלונדון בעובדה שהוא קצין צה"ל שנמצא כרגע עקב מחלה בלונדון בלימודים... הוא דיבר איתי במין עגה צבאית כזו כמו "אחי" וכאלה. הוא שאל אותי מה אני בבסיס אשדוד אמרתי לו שהבת שלי משרתת שם... הוא התחיל לדבר על כל מיני נושאים הקשורים לחיל הים, אני חייב לציין שעם בקיאות מסוימת לפחות במה שקורה בבסיסים. אין לי מושג למה זה רלוונטי אבל הוא אמר לי "תגיד לבת שלך" והיא שמעה את זה באוטו "שבשבוע הבא הוא אמור להיות בלשכה של מפקד הבסיס עידו" וזה נכון למפקד הבסיס בזמנו קראו עידו... תוך כדי הוא דיבר על איזה בסיס, יחידה מסווגת של חיל הים שאני יודע שהם על אזרחי, אין לי מושג איך הוא יודע"

(עמ' 42 ש- 29 - עמ' 43 ש- 11 לפרוט').

מסירת פרטים אישיים של מתלוננים לשם יצירת אמון

הנאשם העלה בפני מתלוננים פרטים אישיים אשר תמכו בהיכרות מוקדמת שלו איתם:

"ואז הוא נתן כל מיני אינדיקציות, "אנחנו מראש העין, אנחנו בנינו בגבעת טל" זו גבעה הסמוכה לבית שלי, אני גר בגבעת הסלעים. יכול להיות, לא הכרתי אותו, הוא גם ציין איזה שם של השותף שלי, חבר שלי עוד מתקופת הנעורים, אבנר אייזיק, הוא ציין גם את השם שלו" (עמ' 42 ש- 15-12 לפרוט').

משלוח אסמכתאות הנחזות לאישור העברת כספים לחשבון בנק המתלוננים (עמ' 103 ש- 6 לפרוט).

14. תיקי הצרוף מתפרסים על פני תקופה של מספר שנים: החל מחודש יולי 2016, דרך החודשים ינואר-מרץ 2018 ועד לתקופה שבין חודש אוגוסט 2019 ועד דצמבר 2020. במהלך תקופה זו קיבל הנאשם במרמה כספים מכ-30 מתלוננים בסך כולל של ₪ 239,370. בנוסף, קיבל הנאשם כרטיסי הגרלה בתמורה להמחאות אותן זיף בסך של ₪ 21,000 וניסה לקבל במרמה כספים משני מתלוננים נוספים. הנאשם שינה את שיטת המרמה, פנה לפגוע באוכלוסיה שונה וממוקדת, וקיבל במרמה סכומי כסף ולא רכוש. מרבית נפגעי המרמה בתיקי הצירוף היו אנשים דתיים אשר הנאשם רכש את אמונם בשיחות ובחלק מהמקרים בפגישות, בדרך של הבטחה לתרומה משמעותית לישיבה מסוימת, לבית כנסת, לאדם נזקק וכיוצא באלה. הנאשם ניצל את טוב ליבם לתרום למטרות כגון אישה במצוקה, ילד חולה, אדם הזקוק למכשור רפואי ועוד. את פגיעתם הרעה ורבת הרבדים של מעשי הנאשם בתיקי הצירוף, מעבר לעצם הנזק הכספי למתלוננים, סיכם אחד המתלוננים בדברים חדים ומדויקים:

"אם יש פגיעה שאני נפגעת בה, והיא לא פגיעה של כסף שבעזרת השם כמו שבא ככה הולך, זה שבא אדם וניצל את... הייתי אומר פגיעה בדבק שמחזיק אותנו כחברה. אם יש משהו שמלכד אותנו כחברה עם כל השיסוע שיש בה, דתיים,

חילוניים, חרדים, ערבים, נוצרים, זה שבמדינה שלנו האדם הפשוט, האדם הקטן, כשהוא רואה מישהו במצוקה, הוא עוזב הכל ועוזר לו"
(עמ' 189 ש- 7-11 לפרוט').

באופן דומה העיד מתלונן אחר, על סוג הפגיעה שאינה מסתכמת בפגיעה כספית גרידא:

"באתי לא לקבל איזה נקמה או לקבל כסף בחזרה בשבילי. הבן אדם פגע באמון שלי בבני אדם, אני כל כך רציתי לעזור והוא המשיך לשחק. הבן אדם שיחק את זה בצורה הכי מקצועית שראיתי, מישהו שמנצל את טוב הלב של כל אחד מסביבו" (עמ' 190 ש- 4-7 לפרוט').

הצהרות נפגעי העבירה שהוגשו (טמ/1), הציגו את מורכבות הפגיעה והנזק שנגרם למתלוננים - נזק כלכלי, עגמת נפש וסבל אישי.

15. הנאשם ובא כוחו טענו כי יש להתחשב ברקע שהביא אותו לבצע את העבירות, הוא התמכרותו להימורים וחובות שצבר בעקבות כך לארגוני פשיעה. הנאשם הוסיף כי בעקבות רדיפת אנשי העולם התחתון אחריו נאלץ לעזוב את ביתו, להתנתק ממשפחתו, ספג דקירות ואף נסיונות ירי לעברו (עמ' 198 ש- 8-1 לפרוט'). אני מקבל טיעון זה. גם אם הנאשם נדרש להוכיח דברים אלה ברף ראיתי אזרחי בלבד, הרי שמעבר לעצם אמירת הדברים - לא הוצגה כל ראיה לביסוסם ולא נעשה כל ניסיון לכך: לא נשמע כל עד בסוגיה, דוגמת עדות בן משפחה של הנאשם או אדם הקרוב לו; לא הוצג כל אישור לגבי טענת הנאשם כי נפצע כתוצאה מדקירות; לא הובאה ראיה כלשהי כי הנאשם נחשף לנסיונות ירי לעברו; לא ניתן כל פרט אף לגבי אופי ההימורים, מיקומם, גובה החובות ועוד. כל שנטען הוא בבחינת דברים בעלמא לגבי התמכרות להימורים וחובות לארגוני פשיעה. דברי הנאשם העומדים לבדם, אינם מספקים על מנת לשכנע בדבר הרקע הנטען לביצוע העבירות ולפיכך אני דוחה טיעון זה.

16. בחינת הפסיקה הנוהגת בעבירות דומות מעלה כי רף הענישה משתנה בהתאם לנסיבותיו המיוחדות של כל מקרה ומקרה, היקף העבירות, משך ביצוען, תחכום, אופי הנפגעים, ריבוי מתלוננים ועוד. כך, אף המקרים שהציגו הצדדים התאפיינו בנסיבות מיוחדות של ביצוע ובנסיבותיהם האישיות של הנאשמים. נוכח המנעד הרחב ביותר של עבירות מרמה, כל שניתן להסיק מהפסיקה הוא כי עבירות בהיקפים משמעותיים כגון אלה בהם הורשע הנאשם דין מאסר לתקופה ממושכת של מספר שנים (ראו: רע"פ 9944/16 נסים ברנס נ' מדינת ישראל (22.1.2017); עפ"ג(ת"א) 56487-12-19 אושרי אבוטבול נ' מדינת ישראל (18.6.2020); עפ"ג(מרכז) 56770-02-20 שרון גולן נ' מדינת ישראל (2.11.2020); עפ"ג(י-ם) 16579-11-19 תאיר עוידה נ' מדינת ישראל (24.6.2020); עפ"ג(מרכז) 51012-07-17 מרי אגדזניאן נ' מדינת ישראל (14.11.2017)).

יש לציין כי אין זהות בין מתחם העונש ההולם, המגלם הכרעה ערכית המבוססת על שיקולים שונים, ובין מדיניות הענישה הנוהגת המהווה אך את אחד משיקולים אלה (ע"פ 322/16 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 5 (9.10.2016)). יחד עם זאת, הפסיקה הנוהגת היא בהחלט בעלת משקל מכונן ומאזן את מתחם הענישה.

בהתאם למידת הפגיעה רבת הרבדים של עבירות המרמה בערכים המוגנים, התייחס כב' השופט סולברג לצורך בענישה מחמירה בתחום זה:

"אין תקומה לחברה שבה הגזל, המרמה, הכחש והכזב קונים להם שביתה. חובתו של בית המשפט היא להעביר מסר חד וברור כי המחיר בגין מעשים אלו - גבוה... המסר צריך אפוא להיות ברור: ידע כל המבקש לעשות מלאכתו רמייה, כי אף שה'תשואה' גבוהה, הסיכון והמחיר גבוהים כפליים" (ענין מזרחי, פסקאות 33, 45).

17. לאחר ששבתי ובחנתי את נסיבות ביצוע העבירות, מידת הפגיעה בערכים המוגנים ומדיניות הענישה הנוהגת, אני קובע כי מתחם העונש ההולם בתיק העיקרי נע בין שנתיים וחצי לחמש וחצי שנות מאסר ואילו בתיקי הצירוף נע מתחם העונש ההולם בין שלוש וחצי לשש וחצי שנות מאסר.

18. לצד הטלת עונש מאסר משמעותי וכן מאסר מותנה, ישנה חשיבות בהטלת קנס כספי בגין עבירות מרמה, אשר המניע להן הוא בצע כסף:

"אני סבורה גם כי יש ממש בטענתה של המדינה בכל הנוגע לרכיב הקנס שהוטל על רואימי בגזר הדין. כידוע, לענישה הכלכלית חשיבות רבה בעבירות מן הסוג הנדון, המבוצעות מתוך מניע מרכזי של בצע כסף...זאת, על מנת להביא לכך שהעבירה לא "תשתלם" לעבריין"

(ע"פ 7621/14 אהרון גוטסדינר נ' מדינת ישראל, פסקה 83 בפסק דין של כב' השופטת ברק-ארז (1.3.2017)).

כפי שקבע המחוקק, יש צורך בהתחשבות במצבו הכלכלי של נאשם בעת קביעת גובה הקנס, אולם אין מדובר בשיקול יחיד אשר עקרון ההלימה נסוג מפניו:

"יכולת כלכלית איננה שיקול יחידי בקביעת גובה הקנס, ויש להתחשב בשיקולים נוספים כגון הערך החברתי שנפגע מביצוע העבירה, נסיבות ביצועה ומדיניות הענישה הנהוגה... כך, למשל, אפשר שיושט קנס כבד על מי שאינו בעל ממון או קנס קל על בעל ממון, והכל כמתחייב מעקרון ההלימה, הדורש יחס הולם בין חומרת העבירה בנסיבותיה ואשמו של הנאשם לבין חומרת העונש שהוטל עליו"
(ע"פ 4919/14 שמעון אזולאי נ' מדינת ישראל, פסקה 47 (6.3.2017)).

במקרה הנדון לא הוצגו כל ראיות לגבי מצבו הכלכלי של הנאשם, אלא כל שנטען הוא כי נקלע לחובות בשל התמכרותו להימורים (ראו התייחסות בסעיף 15 לעיל). לצד זאת, אתחשב בכך שהנאשם ריצה מאסר בפועל למשך 16 חודשים בעת ניהול ההליך בתיק העיקרי וכן נעצר במהלך חודש דצמבר 2020.

לאחר שבחנתי דברים אלה וכן את היקף העבירות, מידת הנזק הכלכלי שנגרם, הפגיעה בערכים מוגנים נוספים ואת הנסיבות שפורטו עד כה, אני קובע כי מתחם הקנס בתיק העיקרי נע בין 40,000 ₪ ל- 120,000 ₪ ואילו מתחם הקנס

בתיקי הצירוף נע בין 60,000 ₪ ל-150,000 ₪.

בנוסף, קיים צורך בפיצוי המתלוננים להם נגרם נזק כלכלי לצד נזקים נוספים, זאת בשל בצע כסף שהניע את הנאשם לביצוע העבירות. אני מוצא כי יש להטיל על הנאשם פיצוי בגובה הנזק הכספי שנגרם בלבד ללא פיצוי למתלוננים להם לא נגרם נזק כספי ישיר, זאת בהתחשב ברכיבי הענישה הנוספים. גובה הפיצוי הכולל יורכב מהנזק הישיר שנגרם למתלוננים בתיק העיקרי בסך של 152,150 ₪, גובה הנזק למתלוננים בתיקי הצירוף בסך של 239,370 ₪, ובצירוף סכום נוסף של נזק בלקיחת כרטיסי הגרלה לגביהם זיף הנאשם המחאות בשווי של 21,000 ₪. יש לציין לגבי גובה הפיצוי, כי נקבע שאין קשר בין יכולתו הכלכלית של נאשם לגובה הפיצוי שיושת עליו (ע"פ 5761/05 **וחידי מג'דלאוי נ' מדינת ישראל**, פסקה ט(2) (13.7.2006)).

קביעת העונש המתאים

19. הנאשם בן 53, ולמרבה הצער העבירות הרבות בהן הורשע במסגרת הליך זה מאפיינות את אורח חייו מזה שנים רבות. הנאשם הורשע עד כה בלמעלה ממאה (!) עבירות רכוש, רובן המוחלט עבירות מרמה (טמ/2). בשנת 1987, עת היה בן 19, החל הנאשם בביצוע עבירות מרמה. לאורך השנים, ביצע הנאשם עבירות רבות בכל רחבי הארץ, נדון למאסרים ממושכים בפועל וריצה עד כה, במצטבר, למעלה מ-15 שנות מאסר. ענישה זו וכן מאסרים מותנים, לא היוו כל מורא על הנאשם ולא עצרו אותו מלהמשיך באורח חייו של פגיעה בזולת בדרך של מרמה, חזור ושנה. למעשה, קשה להצביע על הפוגות רצופות וממושכות בביצוע עבירות למעט תקופות מאסר אותן ריצה הנאשם. נתונים אלה מעידים על כך שזו דרך חייו של הנאשם. כפי שפורט לעיל, התמשכות ההליך בתיק העיקרי נבעה מהתנהלות הנאשם: רק כשהחל לרצות מאסר והובא לבית המשפט על ידי שב"ס, ניתן היה להתקדם בשמיעת ההליך. עם תום ריצוי מאסרו, התייצב הנאשם לשיבה אחת בה ניתנה החלטה במשפט זוטא והנאשם בחר להודות במיוחס לו. באותו דיון, נדחתה שמיעת טיעוני הצדדים לעונש בעקבות בקשת הנאשם להפקיד תחילה סכום כסף לפיצוי קורבנות העבירות שביצע. הנאשם ניצל דחיה זו כדי להימלט מהמשך הדיונים ולהמשיך ביתר שאת במסכת עבירות מרמה לאורך חודשים ארוכים, בה פתח למעשה עוד בטרם שוחרר ממאסרו בעת שהובא לדיונים בהליך העיקרי (ראו את מועדי האישום השני וחלקו הראשון של האישום הראשון בתיק הצירוף מבית משפט השלום בירושלים, אשר בוצעו באמצעות שיחות טלפון בלבד, וכן דיונים בהליך העיקרי בתאריכים 17.11.19 ו-5.12.19 עת הנאשם הובא באמצעות שב"ס ממקום מאסרו).

מכלול נתונים אלה מחייב מתן משקל משמעותי לצורך בהגנה על הציבור מפני נאשם זה, בדרך של הרחקתו מהציבור לתקופה ארוכה על ידי מאסר ממושך. בנסיבות שפורטו - אין מנוס מכך. קשה לתאר נסיבות בהן נתונים דומים אינם מציבים את עניינו של נאשם ברף העליון של מתחם הענישה. יחד עם זאת, אני מוצא לתת משקל לנסיבות שיש בהן להקל במידת עונשו של הנאשם: ראשית, על אף שלא מצאתי מדוע היה צורך בזימון עדים רבים אשר התייצבו לעדות לבקשת הנאשם, הרי שהיה בסיס לניהול משפט הזוטא, גם אם טענה זו נדחתה בסופו של יום. שנית, יש לזקוף לזכות הנאשם את קבלת האחריות וההודאה בכל תיקי הצירוף, אשר אף חסכה בשמיעת עדים רבים. שלישית, אתן משקל למצבו הרפואי המורכב של הנאשם כפי שעולה מהמסמכים הרפואיים (טנ/1), אך לא כדי המשקל הדרמטי לו טענו הנאשם ובא כוחו. לא מצאתי בסיס לטיעון ב"כ הנאשם כי **"תוחלת החיים הצפויה לו היא לא ארוכה ומאסר במונחים שהתביעה מדברת עליו מבחינתו זה מאסר עולם. אני מרשה לעצמי לומר שהנאשם מרגיש שאת המאסר הזה הוא ככל הנראה לא יזכה לסיים בחיים"** (עמ' 197 ש-17-15 לפרוט'). יתרה מכך: אין מדובר במצב

בריאותי שהתעורר אך עתה, אלא בחוליים המלווים את הנאשם מזה מספר שנים ולא מנעו ממנו לפעול בצורה כה נמרצת בביצוע העבירות בתיק הצירוף מבית משפט השלום בירושלים.

בהתחשב באופי העבירות, אני מוצא לקבוע עונש אחד כולל לכל האירועים.

לפיכך, החלטתי להטיל על הנאשם את העונשים הבאים:

א. מאסר למשך 84 חודשים, בניכוי ימי מעצרו החל מיום 23.12.20.

הצדדים יגישו תוך 7 ימים הודעה מוסכמת לגבי ניכוי ימי מעצר מתיקים נוספים בהם הורשע הנאשם בהליך זה.

ב. אני מורה על הפעלת מאסר מותנה בן 6 חודשים אשר הוטל על הנאשם במסגרת ת"פ 28727-02-16. המאסר המותנה יופעל במצטבר, משלא מצאתי כל הנמקה לסטות מהוראת סעיף 58 לחוק העונשין, כך שהנאשם ירצה 90 חודשי מאסר.

ג. 12 חודשי מאסר, אותם לא ירצה אלא אם יעבור הנאשם תוך 3 שנים כל עבירת רכוש מסוג פשע, וכן כל עבירת מרמה לרבות מסוג עוון.

ד. 6 חודשי מאסר, אותם לא ירצה אלא אם יעבור הנאשם תוך 3 שנים כל עבירת רכוש מסוג עוון.

ה. קנס בסך 100,000 ₪ או שנת מאסר תמורתו.

ו. פיצוי למתלוננים בסך 410,522 ₪. הפיצוי יחולק בהתאם לרשימה מפורטת אותה תעביר ב"כ המאשימה לאישור בית המשפט תוך 30 יום מהיום.

הקנס והפיצוי ישולמו ב-50 תשלומים שווים, החל מיום 1.8.21 ומידי חודש בחודשו.

ז. מכשירי טלפון שנתפסו יחולטו.

זכות ערעור לבית המשפט המחוזי תוך 45 יום מהיום.

ניתן היום, ט' סיוון תשפ"א, 20 מאי 2021, במעמד הצדדים.

